

Kommunstyrelsen

Politisk organisation inför ny mandatperiod samt översyn av ersättningsreglementet för förtroendevalda

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige ska från och med mandatperioden som inleds den 15 oktober 2018 bestå av 65 ledamöter. Andelen ersättare ska vara hälften av det antal platser varje parti får i kommunfullmäktige, dock minst två per parti.
2. Valnämnden får i uppdrag att ta fram ett förslag till ändrad valkretsindelning inför valet till kommunfullmäktige 2018 med inriktningen att Eskilstuna kommun ska ha två valkretsar. Valnämndens förslag till ny valkretsindelning ska överlämnas till kommunstyrelsen senast den 15 april 2017.
3. Från och med mandatperioden som inleds den 1 januari 2019 ska kommunens nämnder ha följande antal ledamöter och ersättare:

Kommunstyrelsen	15 ledamöter och 7 ersättare
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	13 ledamöter och 6 ersättare
Barn- och utbildningsnämnden	13 ledamöter och 6 ersättare
Kultur- och fritidsnämnden	13 ledamöter och 6 ersättare
Miljö- och räddningstjänstnämnden	13 ledamöter och 6 ersättare
Socialnämnden	13 ledamöter och 6 ersättare
Stadsbyggnadsnämnden	13 ledamöter och 6 ersättare
Torshälla stads nämnd	13 ledamöter och 6 ersättare
Valnämnden	7 ledamöter och 3 ersättare
Vård- och omsorgsnämnden	13 ledamöter och 6 ersättare
Överförmyndarnämnden	5 ledamöter och 5 ersättare
4. Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram förslag till nya regler för partistöd, vilka ska träda ikraft den 15 oktober 2018.
5. Kommunstyrelsen får i uppdrag att fastställa nya regler för anställningsvillkor m.m. för politiska sekreterare, vilka ska träda ikraft den 1 januari 2019.

6. Arvodeskommitténs utredning av kostnader för arvoden och ekonomisk ersättning till förtroendevalda läggs till handlingarna.
7. Arvodeskommittén får i uppdrag att genomföra en omvärldsanalys där Eskilstuna kommuns ersättningsreglemente för förtroendevalda jämförs med liknande kommuners bestämmelser avseende nivåer och system för arvoden till förtroendevalda. I uppdraget ingår att se över arvodesnivån för gruppleddare samt att utreda frågan om arvodering vid delat gruppleddarskap. Arvodeskommittén ska utifrån analysen lämna förslag på åtgärder som kan hålla kostnadsutvecklingen nere. Arvodeskommittén ska senast den 17 oktober 2016 överlämna sitt förslag till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktiges sammansättning

Varje kommun beslutar, utifrån bestämmelserna i kommunallagen, hur många ledamöter dess fullmäktige ska ha. Antalet ledamöter ska bestämmas till ett udda tal och minst 61 stycken för en kommun av Eskilstunas storlek. Beslut om ändring av antalet ledamöter ska fattas av kommunfullmäktige senast i februari månad 2018 för att tillämpas vid valet i september samma år.

Eskilstuna kommun har idag 79 ledamöter. En jämförelse med övriga kommuner visar att Eskilstuna har den sjunde största fullmäktigeförsamlingen i Sverige. Stockholm (101), Norrköping (85), Uppsala (81), Sundsvall (81), Jönköping (81) och Göteborg (81) har fler ledamöter i kommunfullmäktige medan Linköping har lika många ledamöter som Eskilstuna. Några exempel på andra större kommuner som har färre ledamöter än Eskilstuna är Borås (73), Örebro (65), Umeå (65), Lund (65), Helsingborg (65), Gävle (65), Västerås (61), Huddinge (61), Nacka (61) och Malmö (61).

Kommunen beslutar också om principerna för hur många ersättare som ska utses. Antalet ersättare ska utgöra en viss andel av det antal platser som varje parti får i fullmäktige. Andelen ersättare får vara högst hälften av partiets antal ledamöter. Varje parti har dock rätt till minst två ersättare. Alla kommuner utom två följer den här modellen om högsta antalet tillåtna ersättare. Det innebär att kommunfullmäktige i Eskilstuna idag har 42 ersättare.

Efter beredning i kommunstyrelsens arbetsutskott antas det finnas majoritet för ett förslag om att kommunfullmäktige ska minskas till 65 ledamöter från och med nästa mandatperiod. Om det är kommunfullmäktiges vilja att ändra antalet ledamöter rekommenderar kommunledningskontoret att modellen för att utse ersättare ska vara oförändrad.

Valkretsindelning i valet till kommunfullmäktige

En kommun av Eskilstunas storlek får delas in i valkretsar. Förutsättningarna i vallagen har ändrats sedan valet 2014 och det finns nu en högre grad av frivillighet

för kommunerna. För närvarande är cirka 80 kommuner indelade i valkretsar, medan övriga kommuner har valt ett system med en valkrets för hela kommunen.

Ändringarna i vallagen innebär också att utjämningsmandat införs i kommuner som är indelade i valkretsar, vilket stärker proportionaliteten. I valkretsindelade kommuner är 9/10 av mandaten fasta valkretsmandat och resten är utjämningsmandat. Som nämnts ovan är det kommunfullmäktige som beslutar om hur många mandat fullmäktige ska ha, medan det är länsstyrelsen som beslutar om antalet mandat för varje valkrets. Det införs också en småpartispärr, vilken är tre procent av rösterna för kommuner som är indelade i valkretsar. Dessa regler gäller från och med 2018 års val.

Indelningen i valkretsar ska beslutas av kommunfullmäktige senast den 31 oktober året före det valår då den nya indelningen ska gälla första gången. Beslutet ska därefter slutgiltigt fastställas av länsstyrelsen för att gälla.

Eskilstuna kommun är indelad i fyra valkretsar. I samband med en ändring av antalet ledamöter i kommunfullmäktige och att ändringarna i vallagen träder ikraft, är det också lämpligt att se över valkretsindelningen. Kommunledningskontoret föreslår att valnämnden ska få i uppdrag att ta fram förslag till ändrad valkretsindelning inför valet till kommunfullmäktige 2018.

Efter beredning i kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås att inriktningen för utredningen ska vara en indelning i två valkretsar, men olika alternativ bör belysas i utredningen.

Antal ledamöter och ersättare i nämnderna

Antalet ledamöter och ersättare i nämnderna är idag 15 respektive 8 i samtliga nämnder utom valnämnden som är 7 ledamöter och 3 ersättare. Den gemensamma överförmyndarnämnden har 5 ledamöter och 5 ersättare. En förändring av antalet ledamöter i den gemensamma nämnden förutsätter beslut även i Strängnäs kommunfullmäktige.

Efter beredning i kommunstyrelsens arbetsutskott lämnas ett alternativ som innebär att kommunstyrelsen även fortsättningsvis ska ha 15 ledamöter, medan övriga nämnder med 15 ledamöter från och med den kommande mandatperioden ska ha 13 ledamöter. Antalet ersättare har i underlaget satts till hälften av antalet ledamöter. Valnämnden och överförmyndarnämnden har i det alternativ som presenteras samma antal ledamöter och ersättare som idag.

Partistöd

Partistöd i Eskilstuna kommun utgår dels som ett grundstöd till alla partier med representation i kommunfullmäktige, samt dels som ett mandatbundet stöd. Om antalet mandat i kommunfullmäktige ändras är det lämpligt att se över reglerna för fördelning av partistöd.

Efter beredning i kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås att inriktningen ska vara att den totala budgeten för partistödet samt fördelningsprincipen mellan partierna ska vara ungefär densamma som idag, men att systemet anpassas till ett färre antal fullmäktigeledamöter.

Politiska sekreterare

Som stöd till de förtroendevalda finns politisk sekreteraresurs för respektive parti med en sysselsättningsrad på fyra procent per kommunfullmäktigemandat. I samband med en ändring av antalet ledamöter i kommunfullmäktige är det också rimligt att se över fördelningen av resurs som politisk sekreterare.

Det är kommunstyrelsen som fastställer regler för anställningsvillkor m.m. för politiska sekreterare. Det är också kommunstyrelsen som formellt anställer de politiska sekreterarna.

Efter beredning i kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås att regelverket för politiska sekreterare ska ses över och revideras. En fråga att utreda är om det bör finnas en miniminivå för politisk sekreteraresurs för varje parti som är representerat i kommunfullmäktige.

Översyn av arvoden och ekonomisk ersättning till förtroendevalda

Kommunfullmäktige beslutade den 26 november 2015, § 253, om kompletteringar av årsplan för 2016. I det beslutet fick arvodeskommittén i uppdrag att under 2016 se över ersättningsreglementet. Bakgrunden till uppdraget är att kostnaderna för förtroendevalda har ökat under de senaste åren.

Arvodeskommittén har gjort en utredning av orsakerna till kostnadsutvecklingen mellan 2014 och 2015, vilken överlämnats till kommunstyrelsen (bilaga).

Efter beredning i kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås att arvodeskommittén ska få i uppdrag att jämföra Eskilstunas regler med andra kommuner, samt utifrån den jämförelsen lämna förslag på åtgärder som kan hålla kostnadsutvecklingen nere. I uppdraget ingår att se över arvodesnivån för gruppleddare om antalet ledamöter i kommunfullmäktige ändras, eftersom arvodet idag är knutet till antalet mandat, samt att ytterligare utreda frågan om arvodering vid delat gruppleddarskap.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Pär Eriksson
Kommundirektör

Beslutet skickas till:

Länsstyrelsen i Södermanlands län
Valnämnden
Arvodeskommittén

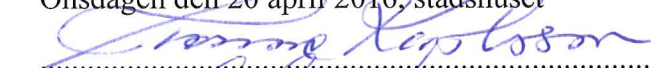
Plats och tid Rinmansalen, Stadshuset klockan 17:00

Beslutande Alf Egnerfors (S), ordförande
Håkan Linnskog (M)
Linnea Elvesjö (MP)
Thomas Stääv (L)
Thomas Ohlsson (C)
Maud Ekman (V)
Miriam Holm (KD)
Annika Lillsjö (SD)

Övriga närvarande Andreas Lindbom, KLK
Yvonne Karlsson, sekreterare

Utses att justera Håkan Linnskog (M)

Justeringens plats och tid Onsdagen den 20 april 2016, stadshuset Paragraf 11 - 12

Underskrifter
Sekreterare
Yvonne Karlsson

Ordförande
Alf Egnerfors (S)

Justerande
Håkan Linnskog (M)

Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ och sammanträdesdatum Arvodeskommittén 2016-04-05

Anslaget sätts upp 2016-04-20 Anslaget tas ner 2016-05-21

Förvaringsplats för protokollet Sekreterarens tjänsterum, Stadshuset

Underskrift

§ 11

Uppdrag att se över ersättningsreglementet för förtroendevalda

Beslut

Arvodeskommittén överlämnar utredningen av kostnader för arvoden och ekonomisk ersättning till förtroendevalda till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade den 26 november 2015, § 253, om kompletteringar av årsplan för 2016. I det beslutet fick arvodeskommittén i uppdrag att under 2016 se över ersättningsreglementet för förtroendevalda. Bakgrunden till uppdraget är att kostnaderna för förtroendevalda har ökat under de senaste åren.

Kommittén har tittat på arvoden och andra kostnadsersättningar till förtroendevalda. En utredning av kostnader för arvoden och ekonomiska ersättningar till förtroendevalda har gjorts. Kommittén konstaterar att det har varit svårt att utifrån redovisningen i ekonomisystemet få fram tydliga underlag, vilket har försvårat analysen. Arvodeskommittén anser därför att kommunstyrelsen bör ta initiativ till att skapa bättre möjligheter till uppföljning av kostnader för förtroendevalda.

Utöver uppdraget från kommunfullmäktige arbetar kommittén med en översyn av det nuvarande reglementet, för att detta ska bli tydligare. Målsättningen är att eventuella revideringar i ersättningsreglementet ska kunna träda ikraft från och med den 1 januari 2017.

Arvodeskommittén

Utredning av kostnader för arvoden och ekonomisk ersättning till förtroendevalda

Kommunfullmäktige beslutade den 26 november 2015, § 253, om kompletteringar av årsplan för 2016. I det beslutet fick arvodeskommittén i uppdrag att under 2016 se över ersättningsreglementet.

Bakgrunden till uppdraget är att kostnaderna för förtroendevalda har ökat under de senaste åren. Kommunens totala kostnad för verksamhetsprocessen nämnd- och styrelseverksamhet har haft följande utveckling under åren 2013-2015:

2013: 28,0 miljoner kronor

2014: 30,9 miljoner kronor

2015: 34,0 miljoner kronor

I verksamhetsprocessen nämnd- och styrelseverksamhet ingår arvoden och kostnadsersättningar för förtroendevalda, men också övriga kostnader kring sammanträden, t.ex. distribution av handlingar, fika och personalkostnader för nämndsekreterare. Vad som ingår i redovisningen kan skifta något mellan åren, bland annat har redovisningen av politiska sekreterare varierat. Partistöd och annat administrativt stöd ingår dock inte.

Arvodeskommitténs uppdrag är avgränsat till att se över ersättningsreglementet. Kommittén har därför tittat på arvoden och andra kostnadsersättningar till förtroendevalda, men inte fördjupat sig i andra kostnader för den så kallade nämnd- och styrelseverksamheten, som till exempel personalkostnader eller införandet av läsplattor.

Översynen av ersättningsreglementet

Från och med 2015 tillämpar kommunen ett nytt reglemente för ersättningar till förtroendevalda och bolagsfunktionärer i Eskilstuna kommunkoncern. Flera frågor kring tolkningar och tillämpningar av reglementet har uppstått under det första året varför arvodeskommittén under år 2015 har påbörjat ett arbete med att se över reglementet. Syftet med översynen är att förtydliga reglementet och att lämna förslag på tillägg i de fall då tydliga bestämmelser saknas. Eventuella revideringar i ersättningsreglementet bör träda ikraft från och med den 1 januari 2017.

Redovisning av kostnader för arvoden m.m.

Nämnd		2015	2014	Differens
Stadsbyggnadsnämnden	Presidium	610	598	12
	Förl. arb.	178	85	93
	Övrigt	168	143	25
	Totalt	956	826	130
Överförmyndarnämnden	Presidium	122	119	3
	Förl. arb.	32	5	27
	Övrigt	101	81	20
	Totalt	255	205	50
Miljö- och räddningstjänstnämnden	Presidium	366	299	67
	Förl. arb.	89	48	41
	Övrigt	176	103	73
	Totalt	631	450	181
Torshälla stads nämnd	Presidium	610	598	12
	Förl. arb.	58	45	13
	Övrigt	306	186	120
	Totalt	974	829	145
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	Presidium	610	-	610
	Förl. arb.	122	-	122
	Övrigt	178	-	178
	Totalt	910	-	910
Socialnämnden (Arbetsmarknads- och familjenämnden år 2014)	Presidium	610	598	12
	Förl. arb.	185	202	-17
	Övrigt	422	173	249
	Totalt	1 217	973	244
Barn- och utbildningsnämnden	Presidium	610	598	12
	Förl. arb.	191	88	103
	Övrigt	572	384	188
	Totalt	1 373	1 070	303
Vård- och omsorgsnämnden	Presidium	610	598	12
	Förl. arb.	168	112	56
	Övrigt	527	216	311
	Totalt	1 305	926	379
Kultur- och fritidsnämnden	Presidium	610	598	12
	Förl. arb.	142	124	18
	Övrigt	195	164	31
	Totalt	947	886	61
Valnämnden	Presidium	20	119	-99
	Förl. arb.	2	6	-4
	Övrigt	21	44	-23
	Totalt	43	169	-126
Revisionen	Presidium	384	287	97
	Förl. arb.	80	65	15
	Övrigt	446	272	174
	Totalt	910	624	286
KS/KF	Presidium KF	366	359	7
	Förl. arb.	105	138	-33
	Övrigt	8 523	7 543	980
	Totalt	8 994	8 040	954
Totalt samtliga nämnder		18 515	14 998	3 517

I tabellen ovan redovisas de totala kostnaderna för respektive nämnd för arvoden och andra ekonomiska ersättningar i tkr. Uppgifterna har hämtats ur

ekonomisystemet respektive beräknats utifrån gällande ersättningsbestämmelser för respektive år.

Månadsarvoden för nämndens presidier och kostnader för förlorad arbetsförtjänst redovisas separat, medan övriga omkostnader ligger i posten ”övrigt”. Om nämnden till exempel har ett utskott eller en beredning där månadsarvoden utbetalas ligger detta månadsarvode alltså i posten övrigt. Här ligger också sammanträdesarvoden och reseersättningar.

Heltidsarvoderade förtroendevalda, till exempel kommunalråden, ersätts från kommunstyrelsen/kommunfullmäktige (KS/KF). I de fall de har uppdrag som skulle generera månadsarvoden från en nämnd ska KS/KF ta in den kostnaden från nämnden. I tabellen ovan redovisas nämndens del av finansieringen på respektive nämnd istället för på KS/KF. I något fall har pengar inte förts över från nämnd till KS/KF, men i den här tabellen har kostnaden ändå redovisats på nämnden för att förenkla jämförelsen mellan åren.

Det är viktigt att observera att vissa skillnader finns i redovisningen mellan åren och mellan nämnderna.

Analys

Kostnadsökningen mellan 2014 och 2015 uppgår till 3,5 miljoner kronor. Kommunledningskontoret har analyserat vad kostnadsökningen består i. En del av orsakerna kan tas fram utifrån den ekonomiska redovisningen och de bestämmelser som finns i kommunens ersättningsreglemente till förtroendevalda, medan andra delar av analysen bygger på antaganden. I analysen har kommunledningskontoret kommit fram till följande:

Höjt basarvode

ca 350 tkr

Basarvudet är grunden för beräkning av alla arvoden i kommunen. Övriga arvoden regleras i procent av basarvudet. Basarvudet är detsamma som månadsarvudet för en ledamot av Sveriges Riksdag. År 2014 var basarvudet 59 800 kronor och år 2015 var det 61 000 kronor. Den uppräknings av samtliga arvoden beräknas medföra en kostnadsökning med ca 350 tkr.

Inrättande av en ny nämnd

910 tkr

Ytterligare en nämnd inrättades, då arbetsmarknads- och familjenämnden upphörde och socialnämnden samt arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden inrättades. Kostnaden uppgår enligt redovisningen till 910 tkr.

Höjt månadsarvode i miljö- och räddningstj.

62 tkr

Arvodet för presidiet i miljö- och räddningstjänstnämnden höjdes från 25 till 30 procent för ordföranden respektive 8,3 till 10 procent för vice ordförande. Kostnadsökningen uppgår till 62 tkr om man inte tar hänsyn till uppräknings av basarvudet.

Dubbla revisionsgrupper**ca 150 tkr**

Efter ett val har kommunen under en period dubbla revisionsgrupper, eftersom den avgående revisionsgruppen ska avsluta arbetet med föregående års granskning, samtidigt som den nya revisionsgruppen tillträder direkt vid årsskiftet. För 2015 beräknas den extra kostnaden för detta ha uppgått till cirka 150 tkr.

Omställningsstöd**ca 500 tkr**

Efter mandatperiodsskiftet hade tre förtroendevalda rätt till så kallat omställningsstöd, vilket under året totalt uppgick till ca 500 tkr.

Höjt sammanträdesarvode**ca 450 tkr**

Sammanträdesarvodet höjdes i det nya ersättningsreglementet från 1,25 % av basarvodet 2014 till 1,5 % av basarvodet 2015. Kombinerat med höjt basarvode blev höjningen 167 kr (748 kr år 2014 och 915 kr år 2015). Kostnadsökningen beräknas uppgå till ca 450 tkr om man inte tar hänsyn till uppräknningen av basarvodet.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst**312 tkr**

Kostnaderna för ersättning för förlorad arbetsförtjänst ökade med 312 tkr. Här ingår inte den nya nämnden i beräkningen.

Fler har rätt till sammanträdesarvode m.m.**ca 450 tkr**

I de ersättningsbestämmelser som trädde ikraft från och med 2015 ger månadsarvode understigande 40 % av basarvodet rätt till sammanträdesarvode. Tidigare var det i regel så att en månadsarvoderad på till exempel 10 % fick välja mellan fast månadsarvode eller rätt till sammanträdesarvode och andra ersättningar från det organ månadsarvodet utbetalades. Det nya systemet är tydligare och liknar det som många andra kommuner tillämpar. Dock medförde det förändrade systemet, med något undantag, inte någon förändring av nivån för månadsarvoden. Förändringen beräknas ha medfört ökade kostnader med ca 450 tkr om man inte tar hänsyn till uppräknningen av basarvodet. Här ingår inte heller kostnader för förlorad arbetsförtjänst, vilka i sin helhet redovisas under den rubriken.

Övriga orsaker

Utöver vad som tas upp ovan finns ett antal mindre poster som bidrar till kostnadsökningarna. Exempelvis har antalet ledamöter och ersättare i nämnderna totalt sett ökat något. Kostnaderna för månadsarvoden inom kommunstyrelsen har ökat något, bland annat beroende på att fler heltidsengagerade har kommunalrådsarvode, samt att finansieringsgraden från nämnderna är lite lägre.

Under det första året av en ny mandatperiod genomförs ofta fler utbildningsinsatser för att introducera nya ledamöter, vilket också sannolikt är en bidragande orsak till högre omkostnader 2015.

Utvecklingen 2016

Inför 2016 har några förändringar skett, som påverkar den totala kostnadsbilden.

- Basarvodet har inte räknats upp för 2016, utan ligger kvar på 2015 års nivå.
  - Presidiearvodena i miljö- och räddningstjänstnämnden har höjts från och med den 1 januari 2016.
  - Kommunfullmäktige sammanträder på dagtid, vilket kommer att medföra ökade kostnader för ersättning för förlorad arbetsinkomst. Kommunfullmäktige kommer dock att ha färre sammanträden 2015 än vad som har varit fallet tidigare.
-